

Nr 180.

Godkänd av första kammaren den 16 maj 1929.
Godkänd av andra kammaren den 16 maj 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade villkor för lån till skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall.

(Statsutskottets utlåtande nr 97.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1929 dagtecknad proposition, nr 140, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva sådan ändring i de föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina åren 1925 och 1926 beviljade lån av statsmedel, som i sagda statsrådsprotokoll förordats.

Av den i den föreliggande frågan gjorda utredningen framgår uppenbarligen, att Oscar-Josephina-föreningen och det av föreningen drivna skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall nu åter befinna sig i sådant ekonomiskt trångmål, att verksamheten vid skyddshemmet allvarligt äventyras, därest icke hjälp i en eller annan form snarast lämnas.

Såsom känt är och i statsrådsprotokollet framhållits, utgör åkerbrukskolonien Hall, såsom skyddshemsverksamheten nu är ordnad, ett nödvändigt led i den organisation av skyddshem, på vilken 1924 års barnavårds lag vilar beträffande vårdnaden av vanartade barn. I fråga om denna anstalts nödvändighet uttalade ock 1926 års riksdag, att på grund av det obestridliga värde, åkerbrukskolonien måste anses äga för skydds- och uppfostringsverksamheten, ett nedläggande, helt eller delvis, av densamma givetvis skulle innebära ett svårt avbräck för barnavårdssaken i riket och riksdagen framhöll det erkännansvärda uti föreningens strävan att utbygga och modernisera ifrågavarande anstalt efter tidens krav, oaktat föreningen härvid måst till-sätta de under årens lopp erhållna kapitaltillgångarna. Skulle föreningen nu på grund av sina ånyo iråkade ekonomiska svårigheter eller av annan anledning nödgas nedlägga anstalten, uppstår givetvis den situationen, att staten måste på ett eller annat sätt skaffa ersättning för densamma. Vid

sådant förhållande har riksdagen funnit, att staten åter bör träda hjälpande emellan.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har anstaltsstyrelsen i fråga om sättet för erhållande av de behövliga medlen för anstaltens fortsatta bedrivande framlagt tre alternativa förslag. Det första av dessa förslag innebär, att anstalten skulle tillerkännas en andel i någon lotteridragning till behöfligt belopp av 100,000 kronor, varigenom anstalten sålunda skulle bli befriad från återbetalningsskyldighet för beloppet. Det andra förslaget är av den innebörd, att staten skulle medgiva ett utbyte av in-teckningar i egendomen Hall med underlydande fastigheter på det sätt, att med bästa rätt eller förmånsrätt inom exempelvis hälften eller två tredjedelar av lantegendomens taxeringsvärde liggande in-teckningar å tillhopa 100,000 kronor finge till anstalten återställas mot att till statsverket överlämnades in-teckningsförbindelser med rätt efter övriga, som av staten innehades. Såsom en tredje utväg har från föreningens sida ifrågasatts, att Eders Kungl. Maj:t skulle utverka medgivande för riksgäldskontoret att ikläda statsverket garanti för ett lån till föreningen å det behöfliga beloppet, 100,000 kronor med ränta.

Av de sålunda ifrågasatta alternativen har departementschefen på anförda skäl i likhet med statskontoret förordat, att staten, som till säkerhet för hittills beviljade lån har in-teckningar med bästa förmånsrätt i ifrågavarande egendom, skulle medgiva sådan nedsättning av denna säkerhet, att föreningen finge en bottenin-teckning å 100,000 kronor disponibel för belåning å annat håll, närmast hos pensionsförsäkringsfonden.

Ehuru riksdagen ej kunnat undgå att hysa betänklighet emot den betydande statshjälp, som nu ifrågasättes, utan att samtidigt prövning verkställes om anstaltens framtida drift och ställning, har riksdagen, såsom ovan nämnts, med hänsyn till det föreliggande trängande behovet av statshjälp ej velat motsätta sig, att dylik hjälp även nu beredes anstalten. Vad beträffar formen för densamma, kan riksdagen emellertid icke bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning härutinnan, utan riksdagen anser sig böra godkänna riksgäldsfullmäktiges förslag, att statshjälpen beredes i form av ett anslag till föreningen å 100,000 kronor att utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Anslaget har dock synts riksdagen böra anvisas såsom lån mot in-teckning i enlighet med principer, som förut tillämpats.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, beror det ekonomiska nödläge, vari föreningen kommit, huvudsakligen på den opåräknade nedgången i antalet elever vid anstalten. I anledning härav anser riksdagen, att i samband med de i statsrådsprotokollet omförmälda undersökningarna i fråga om omläggning av anstaltens skötsel i skilda hänseenden, vilkas igångsättande synts riksdagen påkallat, det bör tagas under övertvägande, huru anstalten i händelse av forsatt ringa beläggning bör på lämpligaste sätt utnyttjas. Riksdagen vill slutligen erinra om det av 1926 års riksdag i skrivelse nr 235 gjorda uttalande i denna fråga.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att till föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina må, under de villkor, riksdagen ovan angivit, beviljas ett lån å 100,000 kronor;

dels ock bland utgifter för kapitalökning, rubriken fonden för låneunderstöd, till lån åt nämnda förening anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Stockholm den 16 maj 1929.

Med undersåtlig vördnad.
